

RŽURNÁL

Ročník 1

Číslo 2

Jún–Júl 2012

Magazín priateľov a cestujúcich Košickej detskej historickej železnice

Návrat malých „železničiarov“ do čermeľského údolia je jedným z prvých krokov občianskeho združenia Detská železnica Košice. foto Slavomír Kontúr

ROZBEHNUTÝ VLAK RADOSTÍ

Slavomír Kontúr

Detská železnica v Košiciach od svojho vzniku v rokoch 1955–56 dozrela na pozoruhodnú technickú a kultúrnu pamiatku. Historická jedinečnosť tejto železnice spočíva napríklad v tom, že ako prvá na Slovensku vznikla za účelom rekreačnej prepravy cestujúcich a aktívneho zapojenia mládeže do jej obsluhy.

Ďalším unikátom je vozňový park detskej železnice, najmä jej staručký parný rušeň U 36.003 z roku 1884, teda z čias, keď sa ešte len rodila železničná sieť na Slovensku. Prakticky ide o najstarší prevádzkyschopný rušeň v strednej Európe. Podobne vzácne sú vozne detskej železnice. Aj preto do názvu košickej atrakcie pribudlo slovo historická – Košická detská historická železnica (KDHŽ).

Ale predsa: To, čo je na KDHŽ najvzácnejšie, nie je ani tak lokomotíva Katka, ako všetci familiárne volajú parnú 128-ročnú babičku, ikonu KDHŽ, ani trať, ktorá sa kľukatí tesnou dolinou popri potoku, ani jazda v otvorenom vagóniku s príjemným vánkom vo vlasoch... To, čo KDHŽ robí skutočnou ozdobou Košíc, sú konkrétni ľudia. Na začiatku to boli tí, ktorým vôbec napadlo detskú železniciu v čermeľskom údolí postaviť a realizácii tohto netradičného diela obetovali všetok svoj organizátorský um a čas. Potom sú to tí, vďaka ktorých nasadeniu detská železnica v Košiciach až dodnes prežila všetky horšie a zlé časy v 70-tych, 80-tych, ale tiež v 90-tych rokoch minulého storočia. Boli to dni, keď sa pohybovala na vrtkavej hranici medzi bytím a nebytím. Im všetkým patrí poďakovanie za to, že dnes originálna košická atrakcia stále existuje.

Ale dejiny idú ďalej. Čo bude s košickou železnicou zajtra, pozajtra, o rok? A tu prichádzajú ďalší nadšenci. Založili občianske združenie a tento rok odvážne prevzali na seba úlohu zabezpečovať prevádzku detskej železnice. Svojou víziou nového kultúrneho bodu získali podporu v regióne, ale tiež dôležité partnerstvá viacerých podnikateľských subjektov. Ich snaha o netradičné oživenie a postupnú obnovu KDHŽ prednostne na báze dobrovoľníctva, o vytiahnutie obyvateľov mesta do prírody, o rozšírenie kultúrneho priestoru Košíc je naozaj hodná podpory.

Ale to ešte nie je koniec menoslovu osôb, ktoré si zaslúžia vďaka. Ešte ste tu vy, milí a vzácní cestujúci KDHŽ. Bez vás by akokoľvek krásna železnica stratila zmysel. Keby vám a vašim deťom neprinášala radosť z toho, že existuje, z toho, že vás môže naplniť nevšednými zážitkami, pocitmi priateľstva a spolupatričnosti, KDHŽ by chýbala dôležitá energia. To až ona robí košický vláčik skutočne rozprávkovým. Tomuto krásnemu javu sa hovorí vzájomné obdarovanie sa a všetkým zúčastneným zaň patrí veľké poďakovanie. Ale teraz si už nastúpte do vláčika, lebo to skutočne čarovné, práve prichádza...

NAVŠTÍVTE KOŠICKÚ DETSKÚ HISTORICKÚ ŽELEZNICU

JÚN–JÚL 2012

◆ 1.–2. jún (pi–so) — **Medzinárodný deň detí** — MDD je nielen sviatkom detí, ale tiež detskej železnice v Košiciach, preto každé dieťa vo vláčiku KDHŽ dostane sladkú pozornosť

◆ 2. jún (so) — **Šach na železnici** — návštevníci KDHŽ si na stanici Alpinka môžu navzájom zmerať sily za pomoci najlepších košických šachistov

◆ 3. jún (ne) — **Etnohudobníci** — skupina košických hudobníkov na stanici Alpinka predvedie unikátne nástroje pôvodných obyvateľov z rôznych kontinentov našej planéty. Vystúpenia začnú o 11.30, 13.30 a 15.30 hod.

◆ 3. jún (ne) — **Klub mladých železničiarov** — 2. stretnutie, spoločné posedenie, zraz o 8.30 na žst. Čermeľ

◆ 10. jún (ne) — **Piknik na stanici, Klub mladých železničiarov** — 3. stretnutie, spoločná prechádzka po trati, piknik, zraz o 9.30 na stanici Čermeľ

◆ 23. jún (so) — **Deň železničnej polície** — ukážky z jej činnosti sa uskutočnia na žst. Alpinka po príchode vlakov KDHŽ asi o 9.35, 11.35 a 13.35 hod.

◆ 30. jún (so) — **Cestuj s vysvedčením** — bezplatná preprava osôb, ktoré sa pri nástupe do vlaku KDHŽ pochvália tohtoročným vysvedčením. Dobré známky pochválime, slabšie poriešime motivačným pohovorom!

◆ 7., 14., 21. a 28. júl (so) — **Divadelná sobota** — Každú sobotu v mesiaci júl budú na stanici Alpinka po príchode vlaku KDHŽ malé divadelné predstavenia. **Podrobné informácie sú na zadnej strane obálky tohto magazínu.**

(Zmena programu vyhradená)

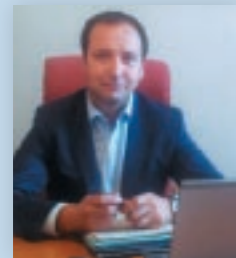
NAPÍSAĽI STE NÁM

PAVEL KRAVEC,
bývalý generálny riaditeľ ZSSK

„Prijmite, prosím, môj pozdrav a ospravedlenie za neúčast na slávnostnom otvorení sezóny vašej malej a predsa veľkej železnice. Železnička je to naozaj malá, ale duch nadšenia, ktorý tvoria členovia občianskeho združenia Detská železnica Košice, je niečo, o čom veľká železnica môže len snívať. Verím, že košická detská železnica začne rásť nielen na výkonoch, ale aj kvalite a nápadoch, ktoré ju budú vždy robiť príťažlivou. Verím, že sa niekedy vašou železničkou zveziem.“

OPÝTALI SME SA

Čím je Košická detská historická železnica podľa vás zaujímavá?

JURAJ HREHORČÁK,
podpredseda predstavenstva
a generálny riaditeľ DPMK

„Košickú detskú historickú železničku, dávnejšie ešte ako pioniersku, som navštívil ako dieťa viackrát. Vtedy to však bol iný pohľad, bol to zážitok vnímaný veľkými detskými očami. Dnes železničku vnímam ako jednu z najkrajších košických zaujímavostí a vždy odporúčam všetkým, ktorí navštívia Košice, zísť si do čermeľského údolia a vychutnať si jazdu malým vláčikom. Krásny víkendový bezstarostný deň, kedy autá necháme doma, nasadneme na električku, autobus či trolejbus a strávime ho s deťmi za zvuku lokomotívy, dymu z rušňového komína a drncania vagónov, zanechá veľmi príjemnú spomienku.“

Sezóna na detskej železnici je otvorená. Slávnostnú pásku prestrihli primátor Košíc Richard Raši a jeho námestníčka Renáta Lenártová za účasti predsedu Košického samosprávneho kraja Zdenka Trebulu, viceprimátora Košíc Jána Jakubova, starostu MČ Košice-Staré mesto Ľubomíra Gregu, zástupcu ZSSK Zoltána Šimka a riaditeľa KDŽ Ľubomíra Lehotského. foto Igor Molnár

SEZÓNU ŽELEZNIČKY OTVORILI S NÁDEJOU DO BUDÚCNOSTI

Slavomír Kontúr

Prvomájové otvorenie letnej sezóny patrí na košickej detskej železnici medzi najsledovanejšie udalosti. A tak hneď po tom, čo spoločnosť Petra Ferenca – PEFE

z Michaloviec profesionálnym spôsobom poprevádzala historické koľajové vozidlá z depa veľkej železnice do Čermeľa, členovia občianskeho združenia Detská železnica Košice (OZ DŽK) sa sústredili na ich estetickú i technickú prípravu.

„28. apríla sme v Čermeľskej doline zrealizovali prvé skúšobné jazdy s parným rušňom a v posledné dva aprílové dni sme naše vlaky podrobili skúšobnej prevádzke s verejnosťou,“ hovorí predseda OZ DŽK a riaditeľ Košickej detskej historickej železnice (KDŽ) Ľubomír Lehotský.

Otvárací ceremoniál je pre detskú železnicu náročná skúška. Vlaky sú vtedy viac ako plné a premávajú so všetkými vozňami kyvadlovým spôsobom – s lokomotívami vpredu i vzadu. „Tento rok sme súpravu KDŽ obohatili aj o služobný vo-

zeň, vďaka čomu môžeme predpokladať, že sme v deň otvorenia sezóny detskej železnice bezplatne previezli rekordné množstvo cestujúcich,“ dodáva Lehotský.

SLÁVNOSTNÝ VLAK VYPRAVIL KOŠICKÝ PRIMÁTOR

Otvorenie sezóny košickej detskej železnice už tradične sprevádzajú westernové scény, vrátane prepady vlaku. Ozbrojení lupiči na koňoch sa s nikým nemaznali. Presne ako na Divokom západe. No ešte skôr, ako k prvému prepadu došlo, primátor Košíc Richard Raši pred slávnostným vlakom prestrihol pásku. Následne si od malej výpravkyne Barborky zapožičal železničiariku červenú čiapku, pišťalku i výpravku a so širokým úsmevom vlak vypravil. „Mesto Košice v spolupráci s krajom, občianskym združením a súkromným sektorom má snahu vrátiť železničke

Nie každému sa v otváracom vlaku sezóny KDŽ ušlo miesto, a tak stanica Čermeľ ostala plná aj po jeho odchode. foto Igor Molnár

„Košickú detskú železnicu považujeme za atraktívne ozvláštnenie mesta. Je naším záujmom byť nápomocní pri jej nových projektoch. Budeme sa naďalej snažiť dostať do vlastníctva alebo dlhodobého prenájmu od Železníc Slovenskej republiky (ŽSR) aj samotnú trať v čermeľskom údolí. Železnička by sa takto mohla uchádzať o rôzne granty, ktoré by vyústili v jej rekonštrukciu do takej podoby, ako ju Košičania a návštevníci mesta poznali v čase jej najväčšej slávy.“

RENÁTA LENÁRTOVÁ, námestníčka primátora mesta Košice

Vlak KDŽ v poslednom oblúku pred stanicou Alpinka v deň otvorenia letnej sezóny detskej železnice. foto Slavomír Kontúr

zašlú slávu, ktorú sme ako deti vnímali, keď kedysi pionierska železnica bola pravidelnou súčasťou našich víkendov,“ uviedol primátor Raši. „Ďakujem občianskemu združeniu, že sa na to podujalo. Mojou túžbou je, aby sme dostali Košičanov od počítačov a z nákupných centier viac do prírody, lebo príroda sa z našich životov akosi vytráca. A košická železnička má šancu v tomto zohrať dôležitú úlohu.“

Návštevníkom v Čermeli sa prihovoril aj predseda Košického samosprávneho kraja Zdenko Trebula. „To, čo ma na železnici fascinuje, je nielen jej vek, ale aj to, že sa stále nájdu ľudia, ktorí sú ochotní sa jej so zápalom venovať,“ povedal župan. „Pán Lehotský, chcem sa vám poďakovať, že ste našli takýto kolektív, a v čase, keď sa ukazoval problém, ste ho dokázali hasiť. A to, že sa našli ďalšie inštitúcie, ktoré pri tom pomohli, je len dobrý signál pre mesto a nás všetkých, že aj v budúcich rokoch sa budeme môcť z našej železničky tešiť.“

SPOKOJNOSŤ RUŠŇOVODIČA A CESTUJÚCICH

Dvojicu rušňovodičov slávnostného vlaku tvorili členovia OZ KDŽ. Jedným z nich bol Peter Kočiško. Aká bola cesta?

OHLASY CESTUJÚCICH

„Detskú železnicu mám rada už od detstva. Často sme ňou chodievali s rodinou na Alpinku. Mala som rada vagóniky s okienkami, kde povievali záclonky a s bratom sme kričali na peších, aby videli, že sa vezieme. Pokúšali sme sa chytiť dym, ktorý stúpал z komína Katky. Bola som hrdá, že sa lokomotíva volá tak ako ja. Dnes mi chýbajú tie záclonky a tiež detskí železničiar.„ Katarína Sýkorová

„O detskej železnici sme sa dozvedeli z viacerých strán. Deti od spolužiakov zo škôlky, ja od známych cez facebook, manžel v minulosti často chodil do Košíc týmto smerom. Konečne sme si našli čas a vyšlo počasie. Na železnicike sa nám páčia vláčiky a milý kolektív ľudí, ktorý nás cestou sprevádzal. Detská železnica je veľmi dobrou atrakciou pre deti aj pre rodičov.“ Katka Makulinová

Dramatický súboj mužov skupiny Wild West Show sa pred zrakmi cestujúcich odohral aj na stanici Vpred. foto Igor Molnár

„Výborná,“ usmieva sa rušňovodič. „Tahať vlak plný spokojných ľudí je povzbudzujúci zážitok. Obe mašinky – Katka na čele a Danka na postrku vlaku – si zodpovedne a s radosťou splnili svoju úlohu.“

Na konečnej stanici KDŽ bolo možné stretnúť aj známeho košického sprievodcu a organizátora košických potuliek Milana Kolcuna. „Novému dopravcovi želim, aby mu vydržalo nadšenie a aby sa mu podarilo zrealizovať plány,

ktoré má. Košičania si dobre pamätajú, ako to tu bolo predtým a určite budú porovnávať. Ale už teraz vidím množstvo mladých ľudí, ktorí robia železničiarске práce, takže cesta je nastúpená veľmi dobre. Toto mi tu chýbalo a som rád, že sa to vracia späť.“

OSLÁVTE 50. VÝROČIE SÍDLISKA TERASA NA KOŠICKEJ DETSKEJ HISTORICKEJ ŽELEZNICI!

V pondelok 2. júla za super zľavnenú cenu nastúpte do špeciálneho Terasa expresu. Vy a Vaše deti budete odmenení interaktívnym výkladom o najstaršej parnej lokomotive v strednej Európe. Predstavíme Vám prácu železničiarov, ktorú si deti budú môcť aj vyskúšať, zároveň sa môžu zúčastniť vedomostného kvízu a prezrieť si lokomotívu zblízka. Na stanici Alpinka budú rovnako za super cenu pripravené westernové atrakcie, vozenie na koníkoch či ryžovanie zlata. To všetko v tento deň iba pre obyvateľov TERASY – MČ Košice-Západ.

2. 7. 2012 len za **0,50 €**

TERASA EXPRES

ČERMEĽ – ALPINKA A SPÄT

o 9.15 | 11.15 | 13.15 | 15.15

OHLYSY CESTUJÚCICH

„Detská železnica je super krásne miesto na oddych a krátke pekných víkendov s rodinkou v Košiciach. Všade vám robíme dobré meno.“ *Albín Kubuš*

„Fascinujú ma stále tie isté veci: vietor do tváre, zvuky a pachy lokomotívy, rozžiarené oči detí a spokojní rodičia...“ *Juraj Soška*

„O detskej železnici som sa do počul od rodičov, keď som mal 3 roky. Teraz mám 11 rokov a stále sa mi vlaky páčia. Rád by som pomohol čistiť trať a obnoviť starý rušeň Janku.“ *Alexander Fertáč*

VLÁČIK AKO Z ROZPRÁVKY

Objavte nanovo
čaro unikátnej železnice
a zažite návrat
v čase!

**Premáva pravidelne
do 4. novembra 2012
a na objednávku kedykoľvek!**

Odchody zo žst. Čermel'
ŠT-PIATOK
9.15 | 11.15 | 13.15 | 15.15
SO-NEDEĽA a sviatky
9.15 | 11.15 | 13.15 | 15.15 | 17.15

www.detskazeleznica.sk
kezeleznica@gmail.com
tel.: 0905 496 426

Obnovená trať ČHŽ v Čiernom Balogu, v časti Jánošovka, prechádza medzi tribúnou a ihriskom, čo je európska rarita. Železnica sa tak bude využívať aj na prevozy fanúšikov a športovcov na futbalové zápasy. foto Slavomír Kontúr

Otváraciu pásku prestrihla starostka obce Nagybörzsöny spolu s riaditeľom ČHŽ a majiteľom firmy Korekt, s. r. o.

V ČIERNOM BALOGU PO ROKOCH OBNOVILI ĎALŠIU ČASŤ TRATE

Slavomír Kontúr

Čierny Balog so svojimi 13 osadami patrí medzi najväčšie obce na Slovensku a vďaka atraktívnej úzkorozchodnej železnici zároveň medzi najznámejšie. Železnica je neodmysliteľnou súčasťou Čierneho Balogu od roku 1909. Kolajnice si vynútila narastajúca ťažba dreva, pretože jeho splavovanie po rieke Čierny Hron už nestačilo uspokojovať dopyt. Rozsiahle lesy v nekonečne dlhých dolinách železničnú sieť postupne natiahli na dĺžku 132 kilometrov, čím sa stala jednou z najrozsiahlejších v strednej Európe.

ŽELEZNICI NEDALI ZANIKNÚŤ

Prišla však éra nákladných áut s hydraulickými rukami, lesná dráha začala strácať význam a 31. decembra 1982 oficiálne ukončila svoju prevádzku. Podľa plánu komunistických funkcionárov do roku 1985 malo všetko jej zariadenie – kolajnice, rušne i vozne – skončiť v šrote. Hlavnú

trať z Hronca do Čierneho Balogu sa však vďaka niekoľkým domácim nadšencom a zástupu dobrovoľníkov z celého niekdajšieho Československa v ťažkom zápase s neochotou minulého režimu podarilo zachrániť, postupne zrekonštruovať a pretransformovať na muzeálnu turistickú atrakciu. Premávať začala 1. mája 1992 a dnes je nenahraditeľnou súčasťou regiónu, ktorá do oblasti láka turistov z celého sveta. Ba mnohí domáci už vnímajú, že niekdajšia lesná železnica je pre trvalý rozvoj ich obce veľmi dôležitá, ak nie najdôležitejšia. Svedčí o tom jedinečný lesnícky skanzen, ktorý vďaka nej vznikol vo Vydrovskej doline v roku 2003 a dnes sú naň všetci hrdí.

OBNOVENIE ĎALŠEJ TRATE

Tento rok Čiernemu Balogu priniesol ďalší úspech: 30. apríla slávnostne otvorili obnovenú trať, ktorá sa tiahne hore obcou do osady Dobroč (4 km). Celková dĺžka

prevádzkovej ČHŽ tak dosiahla 20 km. „Projekt je financovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja – programu cezhraničnej spolupráce našej železnice s lesnou železniciou v Nagybörzsöny,“ hovorí riaditeľ ČHŽ Aleš Bílek. „Cieľom je koordinovaný rozvoj cestovného ruchu a vytvorenie spoločných maďarsko-slovenských turistických atrakcií. V rámci projektu získame aj novú parnú lokomotívu a moderný informačný osobný vozeň.“

Obnovu železnice na základe povinného výberového konania zrealizovala cestná stavebná firma Korekt, s. r. o., z Komárna. „Som na to pyšný,“ usmieva sa Ladislav Nyers, majiteľ a riaditeľ firmy. „Išlo o výzvu a som rád, že sme sa s ňou aj vďaka veľkej pomoci pána Bíleka dokázali popasovať. Dnes máme chuť stavať ďalšie železnice.“

Jedným z hlavných dôvodov obnovy trate do osady Dobroč je zapojenie celej obce Čierny Balog do turistického ruchu. „Navyše od 1. septembra chceme vyskúšať využitie 7 km úseku ČHŽ naprieč obcou k zavedeniu pravidelných vlakov pre školskú mládež, starších občanov a ostatných nemotorizovaných vrstiev obyvateľstva. Išlo by o obdobu MHD v Čiernom Balogu,“ vysvetľuje Aleš Bílek. „Predpokladom úspechu tohto projektu je predovšetkým dohoda s prevádzkovateľom dotovaných autobusových spojov SAD Zvolen a vytvorenie mikrointegrovaného dopravného systému so vzájomnou harmonizáciou cestovných poriadkov, tarífneho odbavenia a pod. Dedina má 5 500 obyvateľov, jednu centrálnu školu, centralizované služby, úrady i zdravotné stredisko a vytvorenie optimálneho modelu verejnej dopravnej obsluhy s využitím ČHŽ by netradičným spôsobom zvýšilo atraktivnosť obce a kvalitu jej života.“

Do čiernobalockej osady Dobroč sa po takmer 30-tich rokoch vrátili vlaky. Čierny Balog so svojím železničným dopravným systémom môže časom pripomínať vyspelé Švajčiarsko.

Vo vlakoch KDHŽ je možné stretnúť aj malých železničiarov. Kontrolujú lístky a rozdáujú radosť. foto na dvojstrane Slavomír Kontúr

S NOVÝM DOPRAVCOM PRIŠLI PRVÉ NEVŠEDNÉ ZÁŽITKY

Slavomír Kontúr

Prevádzku Košickej detskej historickej železnice (KDHŽ) tento rok po prvý raz zabezpečuje občianske združenie Detská železnica Košice (OZ DŽK). Nový dopravca sľubuje, že do diania na KDHŽ prinesie viac tvorivosti. Jeho snahou je kolajovú atrakciu spríjemniť a urobiť ešte pútavejšou, aby sa stala ďalším kultúrnym priestorom na území mesta. Prvý mesiac prevádzky KDHŽ ukazuje, že tieto slová sú myslené vážne.

BRIGÁDY DOBROVOĽNÍKOV

Občianske združenie založila partia nadšencov s cieľom zachovať, rozvíjať a propagovať košickú železničnú atrakciu. „Svojou aktivitou a snahou o návrat k pôvodnej tradícii sa snažíme na KDHŽ prilákať nielen nových návštevníkov, ale aj dobrovoľníkov, vrátane detí a ich rodičov,“ vysvetľuje predseda OZ DŽK a riaditeľ KDHŽ Ľubomír Lehotský. „Aby sa podľa možnosti každý návštevník železničky na nej cítil naozaj dobre a rád sa na ňu pravidelne vracal.“

To okrem iného znamená pravidelne realizovať nepreberné množstvo rozličnej práce na trati a v jej bezprostrednom okolí. „Momentálny stav je taký, že železničku skôr zachraňujeme. Preto sme rozbehli projekt dobrovoľníckych brigád,“ vysvetľuje podpredseda OZ DŽK Igor Holéczy. „Ich výsledok je nepochybne často nenápadný. Ale fakt, že brigá-

dy prebiehajú a že počas nich vzniká v jednotlivých účastníkoch brigád dobrý pocit z toho, že si našli čas a dokázali sa obetovať pre všeobecne prospešnú vec, fakt, že železnica bude napriek mnohým ťažkostiam fungovať, je pre všetkých najväčšou odmenou. Už viacerí naši brigádnici vedia, že spoločná práca pre dobrú vec má svoje osobité čaro a veľmi radi sa do Čermela vracajú.“

R-ŽURNÁL • Magazín priateľov Košickej detskej historickej železnice. • Vydáva Detská železnica Košice, občianske združenie. • Adresa: Aténska 15, 040 13 Košice • Tel.: 0905 496 426 • E-mail: kezeleznica@gmail.com • Vychádza v rámci projektu Art & Fun vagón – Vláčik zábavy a pohody, ktorý v rámci projektu Košice – Európske hlavné mesto kultúry 2013 podporilo Ministerstvo kultúry SR. • Šéfredaktor a grafická úprava: Slavomír Kontúr • Tel.: 0905 687 333 • Redakčná rada: Ľubomír Lehotský, Igor Holéczy, Zuzana Lehotská • Ev. číslo MK SR: EV 4631/12

Prvá organizovaná brigáda (12. mája 2012) sa venovala čisteniu okolia trate od zvyškov vypílených a náletových drevin a zároveň príprave palivového dreva pre parný rušeň. Brigády sa zúčastnila viac ako desiatka dobrovoľníkov. Podľa Igora Holéczyho išlo o užitočnú a vydarenú akciu, ktorá prispela k tomu, aby sme železničku vnímali ako vzácnu spoločnú vec nás všetkých. „Pravidelné organizovanie podobne ladených aktivít v priebehu tejto a ďalších sezón bude prispievať k jej trvalej udržateľnosti.“

VAGÓN LITERATÚRY

Novým netradičným podujatím na KDHŽ sa stala burza kníh, ktorú členovia OZ DŽK zorganizovali spoločne s Knižnicou pre mládež mesta Košice cez víkend 19. a 20. mája 2012 na stanici Čermel.

„Kniha a železnica patria k sebe viac, ako si myslíme. Obe veci vo veľkej miere signalizujú našu kultúrnosť,“ hovorí jedna z potešených návštevníčok literárneho vagóna. „Dokonca si myslím, že ak by sme vyhlásili súťaž o dopravný prostriedok, v ktorom ľudia najviac čítajú, tak by to vyhral vlak.“

Stovky najmä detských knižiek bolo inštalovaných vo vkusne ozdobenom

Originálnou akciou na KDHŽ bola burza kníh. Vagón literatúry na stanici v Čermeli lákal pozornosť a spríjemňoval čakanie na vlak.

Deti zapísané do Klubu mladých železničiarov boli pri malom pamätníku detskej železnice slávnostne dekorované tričkom s nápisom Mladý železničiar a šatkou KDHŽ.

krytom osobnom vagóne z roku 1913 pri vstupe do priestoru stanice Čermel, čím lákal pozornosť aj náhodných návštevníkov detskej železnice. Medzi nimi bola aj rodina Slovákov žijúcich v Amerike. Nečudo, že z vagóna si pre svoje deti odniesli celú kopu slovenských kníh.

„Výťažok z dobrovoľných darov návštevníkov za knihy z literárneho vagóna venujeme na záchranu služobného vozňa KDHŽ a opravu a spojzdenie už 20 rokov nefunkčnej lokomotívy Janka,“ skonštatoval Ľubomír Lehotský. „Sme veľmi radi, že akcia prilákala verejnosť a všetkým, ktorí nás podporili, ďakujeme!“

Milým prekvapením podujatia bol košický spisovateľ Michal Repovský, ktorý KDHŽ venoval 20 svojich nových kníh pre deti. „Napadlo mi, že by som aj takto mohol pomôcť,“ hovorí. „Dúfam, že knihy sa predajú, aby peniaze z nich mohli ísť na dobrú vec.“

Akciu za veľmi originálnu označili aj samotní návštevníci, ktorých sa vo vozni počas dvoch dní vystriedalo takmer 300. Spolu si odniesli asi 150 kníh a približne ďalších 80 priniesli. Na obnovu vozňa a lokomotívy sa vyzbieralo 55 EUR.

Celé podujatie sa konalo v rámci projektu Bezpečný vláčik, ktorý podporila Rada vlády pre prevenciu kriminality.

DEŇ NÁDEJNÝCH NOVINÁROV

Na ďalší deň (20. mája) sa na KDHŽ konal tzv. Deň nádejných novinárov. „Železnica vždy lákala pozornosť médií preto, že sú s ňou spojené ľudské príbehy,“ povedal na podujatí Slavomír Kontúr. „Písanie

o železničke je stále atraktívne, preto veríme, že je to ideálny priestor nielen na objavenie novinárskych talentov, ale aj zapojenia vás cestujúcich do aktívnej komunikácie so železničkou. Aby sme sa učili navzájom obohacovať so svojimi názormi či nápadmi, ako železničku udržiavať a zveľaďovať.“

Každé dieťa či dospelý cestujúci, ktorí mali záujem zapojiť sa do sformulovania svojho pohľadu na KDHŽ, dostali predtlačný list s niekoľkými pomocnými otázkami. Následne každému, kto ho popísaný a podpísaný vrátil, riaditeľ KDHŽ venoval ako odmenu pamätne rodinné lístky na niektorú z budúcich ciest KDHŽ. Celkovo odmenených bolo 18 „nádejných novinárov“ a prvú časť ich príspevkov si môžete prečítať aj v tomto vydaní R-žurnálu v rubrike Ohlasy cestujúcich.

KLUB MLADÝCH ŽELEZNIČIAROV

Pri cestovaní vlakom nie je zaujímavé len to, že nás bezpečne a pohodlne odvezie do našej stanice, ale tiež to, ako železnica funguje. Ide o strhujúci svet množstva zaujímavých súvislostí a kto čo len raz nazrie za jeho oponu, obyčajne si ho obľúbi na celý život. V nedeľu 27. mája sa na stanici KDHŽ v Čermeli uskutočnil prvý zápis a pracovné stretnutie záujemcov o aktívne členstvo v Klube mladých železničiarov. „Pre mňa to bolo zatiaľ najmilšie prekvapenie tejto sezóny. Prihlásilo sa nám trinásť detí, z ktorých sa budeme snažiť postupne vychovať ozdoby tejto železnice. Návrat detí do železničiarov je jedným z našich

Mladých železničiarov s jednotlivými časťami vyhybky zoznámil školiteľ Ľubomír Pípta.

cieľov. Sú pre nás vzácnym darom a ďakujeme rodičom za prejavenu dôveru,“ povedal jeden z lektorov workshopu Ľubomír Pípta.

Deti boli pri malom pamätníku detskej železnice slávnostne dekorované modrým tričkom s nápisom Mladý železničiar a žltou šatkou KDHŽ. Modrá a žltá sú farby mesta Košice. Potom si mladí železničiarovia spolu s dozorom KDHŽ urobili spomienkovú fotografiu a začalo sa ich prvé zasväcovanie do tajov pestrej, zaujímavej, ale tiež zodpovednej železničiarovskej práce. Deti si spolu s odborníkom na železničnú prevádzku a členom OZ DŽK Ľubomírom Píptom vysvetlili zásady bezpečného pohybu po kolajisku a následne sa zoznámili s jednotlivými zariadeniami na stanici v Čermeli. Potom prišla asi najkrajšia chvíľa celého stretnutia – príprava na cestu vlakom. Jeden z mladých železničiarov dostal možnosť vyskúšať si vypravenie vlaku, iní dostali za úlohu kontrolovať cestovné lístky a dbať o pohodlie cestujúcich. „Celé podujatie vyvolávalo medzi cestujúcim množstvo úsmevov a radosti. A práve o ňu nám ide,“ konštatuje riaditeľ KDHŽ Ľubomír Lehotský. „Aby sme my sami boli radostní a touto radosťou obohacovali aj druhých.“

Stretnutie mladých železničiarov sa konalo v rámci projektu Bezpečný vláčik a podpory Rady vlády pre prevenciu Ministerstva vnútra SR, ako aj Košického samosprávneho kraja a Karpatského Euroregiónu, z ktorého prostriedkov sa pre deti zhotovili rovnošatové tričká a šatky.

PODPORUJEME KREATIVITU KOŠICE 2013

EURÓPSKE HLAVNÉ MESTO KULTÚRY

VÝZVA PRE FILMÁROV-AMATÉROV

Radi sa hráte s kamerou, natáčate i striháte a už ste niekedy nafilmovali vlak alebo koľaje? Ak ste zachytili aj tie s úzkym rozchodom (napr. 1000, 760, či 600 mm) a zostrihali aspoň trojminútový krátky film s komentárom, prihláste sa do **Prehliadky úzkorozchodných filmov Alpinka 2012**. Vaše príspevky nám posielajte e-mailom na adresu: kezeleznica@gmail.com

Filmy môžu zachytávať úzkorozchodné železnice u nás i v zahraničí. Uzávierka súťaže je 5. augusta.

KOŠICE — EHMK 2013

Vyberte si z bohatého programu kultúry, zážitkov a kreativity

5.–9. jún **Konvergenec**
medzinárodný festival komornej hudby

12.–16. jún **Zlatý žobrák**
medzinárod. festival lokálnych televízií

15.–16. jún **POKE**
multikultúrny open-air festival

16. jún **Bitka pri Rozhanovciach**
rekonštrukcia najväčšej bitky na území Slovenska – 700 rokov hist. udalosti

20.–24. jún **Cassovia folkfest**
medzinárodný folklórny festival

29. jún–8. júl **Schengenský poludník**
medzinárodný festival mládežníckych orchestrov a súborov

7.–15. júl **Festival židovskej kultúry**
festival prezentujúci židovské kultúrne dedičstvo

VÝZVA PRE „NÁDEJNÝCH NOVINÁROV“

Vieš, že železnica bola v časoch svojej slávy v minulom storočí, keď automobilizmus bol ešte v plienkach, symbolom veľkého pokroku, a preto stredobodom záujmu verejnosti? Napokon táto jej dôležitosť nepriamo podporovala myšlienku, aby v Košiciach vznikla špeciálna železnica pre deti a mládež. A čo dnes? Je košická detská železnica i naďalej potrebná a užitočná, alebo už ani nie? Aké zážitky prináša jej prevádzka? Prečo by sme ňou mali cestovať a starať sa o ňu?

Ak ťa tieto otázky zaujímajú a zároveň máš chuť na ne tvoriť zaujímavé odpovede napríklad vo forme rozhovorov, ankiet, reportáží, či príbehov, pošli svoj novinársky pokus na adresu kezeleznica@gmail.com a my ťa za tvoju snahu odmeníme. Keď sa okrem toho budeš chcieť v novinárskej práci zdokonaľiť, dohodni si cez e-mail stretnutie a radi ti pomôžeme.

POMÔŽTE ŽELEZNIČKE!

Košická detská historická železnica potrebuje nielen návštevníkov, ale aj veľa pomocných rúk. Údržba trate, areálov staníc, ale aj historických lokomotív a vozňov, zapísaných v ústrednom zozname kultúrnych pamiatok, si vyžaduje nemalé úsilie nadšencov, dobrovoľníkov, záchranárov. Staň sa aj ty záchrancom detskej železničky! Prihlás sa elektronicky na adrese kezeleznica@gmail.com alebo osobne na stanici v Čermeli počas jej prevádzky.

Potrebuje dobrovoľníkov na kosenie, maľovanie, brúsenie, výkopové práce a pod., ale privítame aj šikovné ruky, ktoré nám pomôžu s úpravou železničiarских uniforiem a rôznymi inými prácami podľa potreby.

JÚLOVÉ DIVADELNÉ SOBOTY NA PERÓNE

Srdečne vás pozývame na cestu vláčikom v ústrety divadelným víkendom na peróne. Uskutočnia sa každú júlovú sobotu a budú závislé na vlakoch s odchodom z Čermela o 9.15, 11.15, 13.15 a 15.15 hod.

Divadlá z rôznych kútov Slovenska nám nielen spríjemnia jazdu vlakom, ale na stanici Alpinka na nás budú čakať aj ich divadelné predstavenia.

V sobotu **7. 7.** to bude divadlo NEÓN a ich **ČAROVNÁ TRAŤ** prinesie príbeh plný pary, uhlia a mašíniek. Čo-to sa dozviete o vynálezcovi lokomotívy a jeho pomocníkoch, ktorí sa predstavia už priamo na trati Čermel – Alpinka.

Sobota **14. 7.** bude patriť Divokému západu a zoskupeniu WILD WEST SHOW s novým predstavením **VLAK PLNÝ PEŇAZÍ**. V tomto príbehu cestujúci zažijú, čo sa môže stať, keď sa stretnú v jednom vlaku banditi a peniaze na výplatu. Napínavý dej s dávkou humoru bude mať aj zaujímavé vyvrcholenie, ktoré sa odohrá na špeciálnom večernom predstavení vo westernovom mestečku na Alpinke.

Ďalšiu sobotu **21. 7.** nám Divadlo EX-KA prinesie príbeh **O PANIBERKOVI NA ŽELEZNIČNEJ STANICI**. Jedinečná divadelná performance pozostáva z neuveriteľných situácií, ktoré sa stali kocúrovi Paniberkovi na stanici a vo vlaku. Kocúr Paniberko je postavička z rozprávkovej knihy Mačacie rozprávky od košického spisovateľa Stanislava Rakúsa. Každému chce pomôcť, ale nie vždy sa mu to podarí – hlavne ak je vo vlaku plnom cestujúcich. Veríme, že deti pomôžu Paniberkovi docestovať v poriadku.

A na záver júla v sobotu **28. 7.** poctí čermeľské údolie svojou návštevou opäť kocúr, tentoraz **KOCÚR V ČIŽMÁCH** a divadlo CILILILNG z Prešova. Prešibaný kocúr, ktorý s pomocou umu a figľa dokáže prekabátiť strážu, pána kráľa, aj zlého čarodeja, získa pre svojho nového pána majetok, ruku princeznej a polovicu kráľovstva. Nachodí sa veľa po svete, no či vie aj cestovať detskou železnicou, to sa ukáže až v uvedenú sobotu.

Tešíme sa na vás a odporúčame vám prísť k vlaku o čosi skôr, aby ste sa do divadelných vagónikov pomestili. Počet miest je obmedzený a nedajú sa vopred rezervovať.

Podujatie sa koná s podporou Ministerstva kultúry SR a Košice – Európske hlavné mesto kultúry 2013.

KOŠICE 2013
EURÓPSKE HLAVNÉ MESTO KULTÚRY

MINISTERSTVO KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

